

občina krško

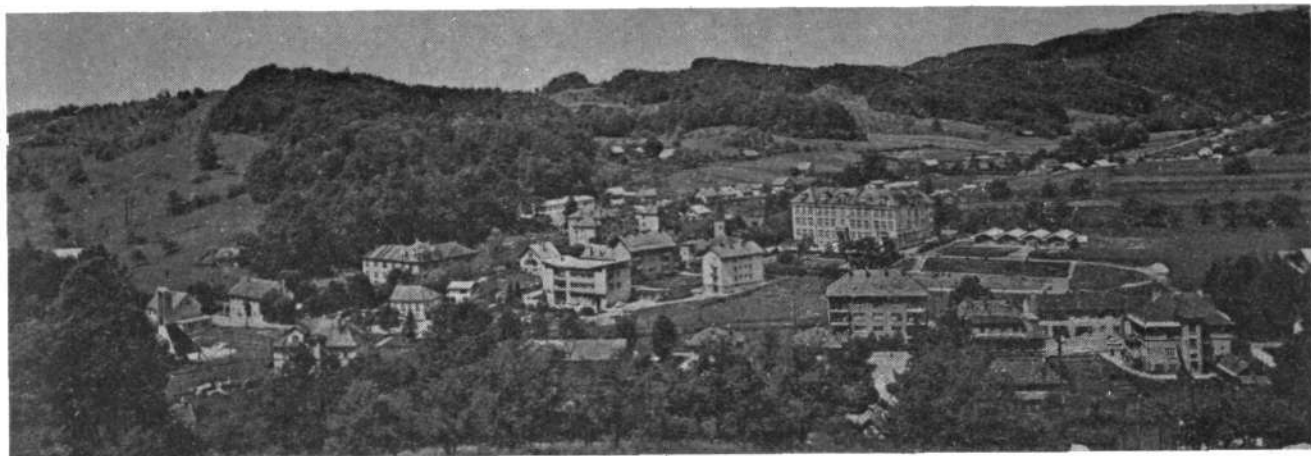
LETO VI

ŠTEVILKA 12

26. SEPTEMBER 1985

NAS' GLAS

SKUPNE DELEGATSKE INFORMACIJE

ZA POPOTNICO!

V osebnem življenju človek ne more biti sam, še manj sme biti sam v strokovnem — družbenem področju, saj paleta vezi, izkušenj, mnenj in pogledov daje širino usmeritvam in kvalitetnemu delovnemu zagonu, ki pa je prav za vzgojnoizobraževalno delo izrednega pomena in vrednosti. Srečanja prosvetnih delavcev naše občine nosijo pečat družabnega in strokovnega zblíževanja, pomenijo pa tudi družbeno uveljavljanje vzgojnoizobraževalnega dela, predstavitev hotenj, ki so in morajo biti naša skupna, saj z vzgojnim vplivanjem in izobraževalnim bogatenjem mlade osebnosti mesimo kruh prihodnosti naše družbe.

Zato odpiranje šole v okolje, povezovanje s starši, društvi, organizacijami, družbenim in političnim utripom skupnosti ne sme biti le fraza, prav tako pa niti ne le hotenje prosvetnih delavcev, biti mora zavestno prizadevanje vsakega, ki jim ni vseeno, kako v kakšnih pogojih, s kakšnimi prijemi in metodami oblikujemo občutljivo mlado osebnost, kako uspešno znamo s sodaním, organiziranim pa skrajno humanim vplivanjem vzbujati, odkrivati in razvijati ustvarjalne sposobnosti in nagnjenja slehernega otroka na vseh stopnjah VIO procesa in tako zavestno oblikovati tvornega, aktivnega člana družbe in soustvarjalca naše stvarnosti in prihodnosti.

Odgovorna naloga je to, pomembno, odgovorno in potrebno je delo ljudi, ki svoje življenje posvečajo mlademu rodu in to ne le po službeni dolžnosti, temveč po svoji globoki človeški nuji in prepričanju. Njihov vpliv presega delovni čas in zadolžuje, presega meje učilnic

in šolskega dvorišča, premaguje tudi čas in generacije. Zato je prav, da se vedno znova vprašamo, ali se te učiteljeve vrednosti zavedamo dovolj, ali ob skrbi za učenca analiziramo tudi vse pogoje, ki so v procesu nujni in omogočajo kvalitetno delo, ustvarjalen utrip v vzgojnoizobraževalni ustanovi.

Hkrati pa prav na tem pomembnem področju nikoli ne smemo biti zadovoljni z doseženim, vsak uspeh nam mora biti vzpodbuda za nova iskanja, za višje cilje in če se bodo tudi na sreča

njih rodile nove ideje, nove spodbude, bodo kvalitetno prispevale k vsebini vzgojnoizobraževalnega dela in tako dosegle dvojni cilj — družbeni in družabni.

Naj ob čestitki delavcem v vzgoji in izobraževanju naše občine ob njihovem dnevu zaželim uspehov, zadovoljstva in osebne sreče, ker se globoko zavedam, da le notranje bogat in srečen človek lahko svoje bogastvo razdaja tudi drugim.

Margareta Marjetič

Senovo skozi čas

Senovo se je prvotno imenoval le predel ob vznožju Omeza, sedanja Vas, k ožjem delu ob Senovskem potoku se je kasneje pridružila še več zaselkov, katerih imena pa, kot v času izgubila. Naselje Senovo je staro, saj imamo podatke, da so bila tu v 13. stol. večja posestva, katerih lastniki so plačevali davke rajhenburški gospodi. Manjši kmetje pa so se ukvarjali z živinorejo in poljedelstvom. Ker je pokrajina precej razgibana ni čudno, da so na večini primerov vzpetin zgradili cerkve ali kapelice; nekatere stojijo še danes, nekaj se jih ni ohranilo. Prav tako sta popolnoma izginila dva gradova: Tvarog in Šperenberk, o reštanjskem je le še malo sledu.

O kakšnem posebnem razvoju Senovega ne moremo govoriti do l. 1796, ko najdemo prvič omenjen premog. Odkril ga je kovač Grabner. Po nekaterih virih je do l. 1823 s tem premogom žgal opeko eden od grofov Atemsov v opekarni pri Brežicah.

Leta 1834 sta začela izkopavati premog pri Šedmu Kehler in Štiglic, ta dva sta svoj rudnik prodala fužinarju Viktorju Ruardu,

ki ga je precej rezširil proti Šedmu in Reštanju.

Leta 1840 je vse prodal Jožefu Atzlu, deležniku Premogokopne družbe v Zagorju ob Savi. Do 18. 1. 1904 se je zvrstilo še nekaj preprodaj rudnika, tedaj pa se je to trgovanje ustavilo pri Trboveljski premogokopni družbi, ki je začela z načrtnim izkopom in prodajo premoga. Tedaj se je začelo življenje na Senovem hitreje razvijati. Sem se je preselilo nekaj delavcev — rudarjev, tako da je Senovo tedaj štelo okoli 800 prebivalcev.

Toda časi so se zaostrovali, gospodarska kriza, ki je 1929. leta zajela našo državo tudi Senovemu ni prizanesla. Pri Rudniku so odpustili 3/4 delavcev, ostali so delali le še devet dni v mesecu. Nekaj ljudi je dobilo delo pri gradnji ceste Senovo — Veliki Kamen.

Po l. 1935 se je stanje izboljševalo. Takrat smo imeli na Senovem tudi že novo šolsko zgradbo, tako pouk ni potekal več v nemogočih razmerah v leseni baraki, kot doslej. V novi zgradbi se je pouk začel 5.

novembra 1929, vpisanih je bilo 346 učencev, že naslednje leto, ko je začela s poukom meščanska šola, jih je bilo 478. Število učencev je vse do vojne naraščalo, sorazmerno z naraščanjem števila delavcev pri Rudniku, kjer jih je bilo l. 1940 zaposlenih že 474.

Že spomladi 1941 so na šolo prišli nemški učitelji, hoteli so uničiti vse, kar je bilo slovensko, prizanašali niso niti najmanjšim. Nasilje so izražali tudi z novimi nemškimi krajevnimi imeni: Senovo—Armesberg, Reštanj—Reichenstein, Armeško-Aembesck Anže—Ansach, Mrčna sela—Dusterberg, Mali Kamen—Kleinsteinbach. Tudi Rudnik je prešel pod nemško upravo, zaposloval je iz leta v leto več delavcev, leta 1943 že 922. V tem letu so zabeležili tudi največji izkop v vseh letih delovanja pred osvoboditvijo.

1944. leta se je število zaposlenih zmanjšalo kar za dvesto, ker so močje množično odhajali v partizane. Njihova moralna moč je precej zrasla, ko se je XIV. divizija 8. in 9. februarja zadrževala na našem področju in z napadom na rudnik izvedla največjo vojaško akcijo na svojem pohodu. Šerčerjeva brigada je močno poškodovala Zaklov jašek na Reštanju in ga onesposobila za dva meseca. Bračičeva brigada je uničila orožniško postajo v Zabukovju, glavni delež v akciji je imela Tomšičeva brigada. Njen tretji bataljon je zaustavil prodirajoče nemške sile pred Brestanico, prvi in drugi bataljon pa sta napadla in poškodovala separacijo rudnika, izpraznila rudniško konzumno irgovino, uspešno naskakovala orožniško postajo in uničila obratni vlak. Ta partizanska akcija je zaustavila izkop premoga do konca februarja.

9. maja 1945 je tudi Senovo slovesno sprejelo svoje borce. Povsod je zavladalo praznično razpoloženje, ki se je spontano prelivalo v voljo do obnove svobodnega domačega kraja.

Delo v rudniku je spet normalno steklo, 1946. leta je bilo tu spet zaposlenih 991 delavcev, 1950. pa kar 1431, kar je največ v vsej zgodovini rudnika.

S širitvijo rudnika se je širilo tudi Senovo in naselja ob njem. Naš kraj je postajal večji, modernejši. Zgradili smo nekaj stanovanjskih hiš, obnovili nekatere stare objekte, asfaltirali cesto skozi Senovo in postopoma še večino vaških, regulirali potok in še in še bi lahko naštevali.

1. januarja 1964 smo odprli obrat sevniške Lisce, kjer je 362 zaposlenih, 1. marca 1972 je bila otvoritev Metalne, kamor se je takoj prekvalificiralo nekaj rudarjev. Sedaj zaposluje Metalna 357 delavcev, Rudnik pa še vedno 470. 241 delavcev je dobilo l. 1978 zaposlitve v TES-u.

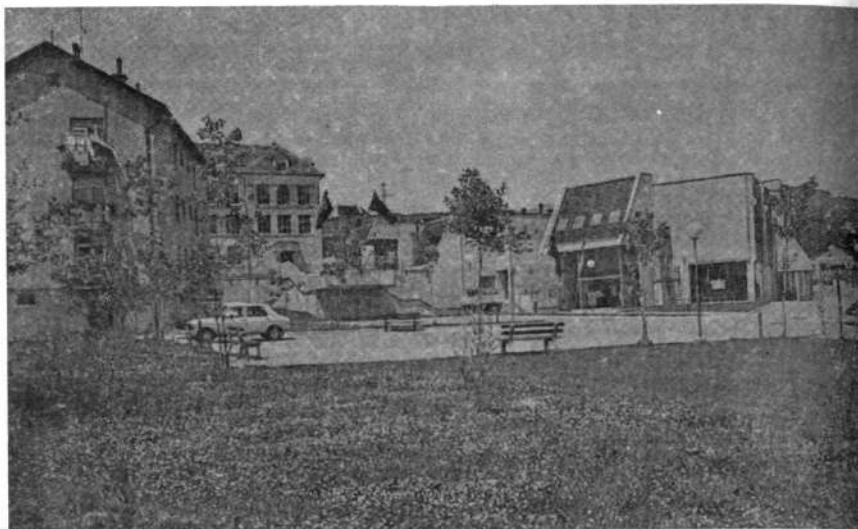
Vendar pa se Senovo ni hitro razvijalo le na gospodarskem področju, temveč tudi na kulturnem in športnem. Ljudje so že od nekdaj množično obiskovali vse prireditve, ki so jih pripravljali učenci OŠ XIV. divizije ali amaterji DKD Svoboda in se vključevali v različne športne panoge TVD Partizan.

Ko smo s skupnimi močmi zgradili še Dom XIV. divizije, smo našli v njem le prepotrebni prostor za vse dejavnosti, ki smo jih že prej razvijali.

V naši KS sedaj živi 3839 prebivalcev. Ravno toliko nas je, da se vsaj prebivalci

enega naselja ali vasi poznamo, da se srečujemo s prijaznimi obrazi, spoštujemo drug drugega, živimo v slogi in zato je naše življenje prijetno in pestro.

Boža Ojsteršek
OŠ XIV. divizije
Senovo

Z lanskega srečanja v Podbočju:

Z ZAUPANO MLADEŽJO DELAJTE SKRBNNO!

NAGOVOR tov. JOŽETA ZUPANČIČA UČITELJEM, KI PRIČENJAJO SVOJE DELO NA PODROČJU VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA

Kaj naj rečemo mladim mi, ki odhajamo, ali smo tik pred tem, da zapustimo vzgojiteljske-učiteljske vrste. Najprej to, da pripadamo generaciji, ki je bila brez mladosti mlada. Če rečem brez mladosti, mislim na tisto prešerno, razigrano, v nekem smislu brezskrbno mladost, ki jo več ali manj doživlja vsaka generacija, kajti naše mladosti so nemalokrat zahtevali samostojne odločitve, resnost, razsodnost, požrtvovalnost, pa tudi pogum, skratka naloge, dostikrat pretežke za mladostnika. Če bi vam naštevali vse težave prosvetnih delavcev tistih prvih povojnih let, bi nam komajda verjeli ali pa tudi ne.

Pa vendar verjemite nam, da smo skupaj z učenci sedeli v toliko ogrevanih učilnicah, koliko nam je uspelo prepričati starše, da so darovali drva za šolo, da smo poučevali dopoldan tudi po štirideset in popoldan prav toliko ali še več učencev in pozno v noč največkrat ob petrolejki in v mrzli sobi pisali učne priprave za naslednji dan.

Res je, delali smo v nenormalnih razmerah. Čas hiti, beži in pogoji dela so se spremenili, normalizirali. Z razumevanjem družbene skupnosti pa tudi s prizadevanji nas samih, smo dobili nove za sodobne pouk primerne, svetle in tople učne prostore. Vi pripadate generaciji učiteljev, ki pričanja svoje plemenito poslanstvo v povsem drugačnih, neprimerno bolj urejenih pogojih za šolsko delo. Pa ne mislite, da vam zavidamo! Nasprotno! Srečni, veseli in ponosni smo, da je tako. Tudi si ne domišljamo, da prevzimate lažje, manj odgovorno delo, ali da učno vzgojno delo od vas ne bo zahtevalo prizadevnosti, požrtvovalnosti in tudi poguma.

Novi časi zahtevajo nove naloge in nove, sveže moči. Če ste se odločili za ta poklic iz ljubezni in spoštovanja do

mladega rodu ter brez kakršnihkoli ambicij po materialnem ugodju, potem boste v tem poklicu srečni in vam bo lepo.

Prepričani smo, da ste pripravljeni prevzeti te naloge z vso odgovornostjo, ne zaradi ali samo zaradi nekoga, ki bo vaše delo nadzoroval, odgovornost prevzimate pred mladino, ki vam jo starši in družbena skupnost zaupa v uk in vzgojo. Živimo v obdobju, ko je potrebno še posebej poudariti vzgojne naloge učitelja. Te naloge vam bo uspelo doseči, če se boste znali živeti v svet mladih, jim svetovati in pomagati, razumeti njih mladostni nemir, pa tudi če boste našli nevsiljivo pot do staršev, družine, ki je bila, je in bo ostala osnovna celica čustvenega oblikovanja otrok. Če se boste znali vključiti v okolje, v katerem boste delovali in v njem postoriti kaj več kot to zahteva poklic in če vas bo to okolje sprejelo za svojega, v pravem pomenu besede resničnega tovariša, zares ljudskega učitelja. Ko govorimo o vlogi in nalogah učitelja pri njegovem vzgojnem delu, nemalokrat kličemo v spomin tiste moralne vrednote, ki so jih nosili naši borci

med narodnoosvobodilnim bojem. Tudi sam sem bil, še ne osemnajst let star aktivni udeleženec tega boja. Zato bi k temu dodal in svetoval: pri vzgoji mladega rodu izkoristite vse tiste pozitivne moralne vrednote, ki so jih ustvarjali veliki možje našega naroda in ki so resnično v usodnih dneh, to je med narodnoosvobodilnim bojem, stopile v ospredje, na površje, se dopolnjevale in oplemenitile, pa tudi tiste vrednote, ki so nastajale v težkih povojnih letih pri obnovi porušene domovine, ki pa so žal v zadnjih letih šle skoraj v pozabo in naša skupna naloga je, da jih ponovno oživimo.

Pripadate torej generaciji, ki se lahko še kako izkaže v vsesplošnih prizadevanjih za naš in vaš predvsem pa za najmlajšega rodu še boljši in še lepši jutri.

Na tej poti vam želimo veliko sreče, uspehov in zadovoljstva.

PROGRAM ZBOROVANJA DELAVCEV V VZGOJI IN IZOBRAŽEVANJU OBČINE KRŠKO

28. SEPTEMBRA 1985 NA SE-NOVEM

Zborovanje se bo začelo ob 10.30 V DOMU XIV. DIVIZIJE

— uvodni pozdrav predsednika odbora sindikata, delavcev vzgoje in izobraževanja tov. Božič Kristine,

— nagovor ravnatelja OŠ XIV. divizije Senovo tovarišice Olge Košir,

— govor predsednika komiteja za družbene dejavnosti, Nika Žibertar,

— podelitev priznanj učiteljem za 20- in 30-letno delo v vzgoji in izobraževanju,

— zahvala učiteljem, ki zaključujejo delo v vzgoji in izobraževanju,

— nagovor mladim učiteljem ob pričetku dela v vzgoji in izobraževanju,

KULTURNI PROGRAM:

— Senovo v pesmi in besedi — učenci OŠ Senovo

— Nastop učencev Glasbene šole Krško

— ogled razstave v avli Doma XIV. divizije,

— izbor grafik Grafičnega bienniala pionirjev Jugoslavije

SENOVSKI RUDARJI

*Tam gor v Ravnah
izpod Reštanja
leži kotanja,
nad njo vzdiguje se hrib,
kakor velika lobanja.*

*V dvoje oči:
v ene rudarji,
v druge vozički,
kolone vrste se
vse dni in noči.*

*Senovski rudarji,
ti črni garači,
ki v zemlji domači
kopajo črno zlato,
to so možje!*

*Ko zjutraj jih gledaš,
opoldne ali zvečer,
vedno so isti,
tih in trpkí,
s ponosom hodijo v rov.*

*Tam gor v Ravnah grmi,
očeta ni bilo domov,
pravijo, da se sesul je rov,
kaj bo, če jih nikoli več ne bo domov?*

Ivo Umek

*In kopali so vso noč, kopali do jutra,
komaj so odkopali, spet se je vsulo,
je vdrla še voda,
prekleta, kako so garali!*

*Zjutraj prišel je oče domov,
ni tarnal, ni klel, ni bil vesel,
odšel je na njivo koruzo sejat,
da ne bo dež razmočil, kar
je pripravil za setev.*

*Senovski rudarji,
ti črni garači,
ki v zemlji domači kopajo
črno zlato,
to so možje,
trši od skal,
bolj dobri kot kruh!*

PARTIZANSKA ŠOLA NA GORENJEM LESKOVČU

6. 4. 1941 so ukinili slovenski pouk na šoli Sv. Anton zaradi vojne nevarnosti. Že 2. 5. 1941 je prispel nemški šolski upravitelj, 16. 5. pa se je pričel nemški pouk z nemškimi učitelji, ki je potekal do jeseni 1943, ko so se nemški učitelji z bali vedno večjih partizanskih skupin na Bohorju in pobegnili.

»Narod brez šole je narod brez bodočnosti«. To piše na naši šoli. Tega so se zavedali tudi v tistih težkih časih, zato so v šoli na Sv. Antonu pripravili prostore in poiskali učitelja, ki bi poučeval otroke. Ta učiteljica je bila tovarišica Kristina Radej, predvojna učiteljica in kasneje ravnateljica naše šole. Pouk so obiskovali od 25. 9. 1944 do 11. 12. 1944. Veliko zanimivega je povedala, le majhen delček smo zapisali.

Kdaj ste izvedeli, da ste z dekretom premeščeni na šolo Sv. Anton?

21. 9. 1944 je našo hišo napadel Wermanschaft, zato smo odšli na Šedem in od tam na lošce, kjer nam je brat, ki je bil v ilegali, priskrbel stanovanje. Sem mi je prišel povedat kurir, da imam naslednji dan sestanek z okrajnim referentom Jankom Regvatom, ki mi je povedal, da so na Sv. Antonu uredili šolsko poslopje, ga pripravili za pouk, jaz pa bom tam poučevala.

Kdaj se je pričel pouk, kako so vas učenci sprejeli?

Pouk se je pričel 25. 9. 1944. V razred me je pripeljal Alojz Mirt, ki je bil upravitelj in je šolo pripravil za pouk. V razredu je bilo zbranih veliko otrok. Vsi so me navdušeno sprejeli medse, pozdravila pa me je mladinka Marica Bavec. Na obrazih vseh se je zrealila sreča, želja po znanju, pripravljenost delati, se učiti in pomagati partizanom.

Kako ste si organizirali pouk?

V začetku je bilo zelo težko. Veliko smo se pogovarjali, da sem lahko ugotovila nivo njihovega znanja. Nekaj knjig so imeli sami, zvezke tudi, kredo in drug potrošni material so nam priskrbeli akti-

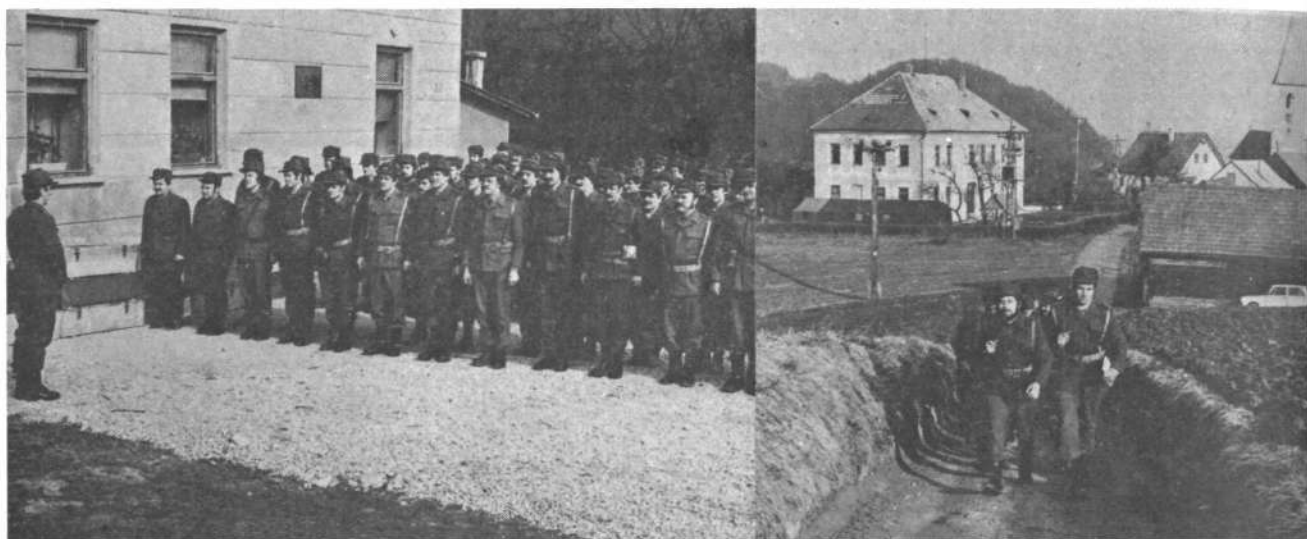
visti s senovske šole. Ker sem poznala program dela od prej, sem si učne načrte sestavila sama. Pisala sem tudi priprave. Pouk se je pričel z zvonjenjem ob 7 uri in je trajal 3-5 šolskih ur. Imela sem kombiniran pouk od 1 — 4 razreda. Medtem ko smo se z enim razredom učili, so drugi razredi v drugih prostorih brali in risali. Disciplinsko ni bilo nobenih težav. Učenci so bili izredni: vedoželjni, pridni, delovni. Največ ur smo posvetili slovenskemu jeziku, zgodovini in petju, čeprav smo imeli tudi druge predmete. Ves čas pouka je bila prisotna zavest, da smo Slovenci, da si gradimo novo, boljšo prihodnost. Veliko smo se pogovarjali o dogodkih z bojišč, o uspehih partizanov, če je bilo le mogoče, sem pogovore ilustrirala s slikami, fotografijami.

Kakšni so bili razredi?

Razredi so bili okrašeni s pisnimi in likovnimi izdelki učencev. Obešeno smo imeli tudi zastavo.

Katere učbenike ste uporabljali pri pouku?

Uporabljali smo predvojne slovenske učbenike, kar jih je še ostalo. Največ sem

Šola v Gornjem Leskovcu je nekaj desetletij še živela, nato pa so jo za nekaj časa opustili. Že nekaj let sem pa je v njej urejen Center za usposabljanje pripadnikov Teritorialne obrambe in drugih struktur SLO. Na spominski tabli (na pročelju šole) je posvetilo padlim borcem s tega območja in opomnik, da je šola delovala tudi med vojno.

jim pripovedovala in jih tako seznanjala z novimi vsebinami.

Ste imeli stike s starši svojih učencev?

Da. Občasno so prihajali in se zanimali za svoje otroke. Imeli smo tudi roditeljski svet, ki ga je sestavljalo 13 staršev. Starši so se zanimali tudi za moje težave. Skrbela jih je moja prehrana, stanovanje...

Je bila ta šola edina na tem področju?

Ne. Bilo je 18 partizanskih šol. Učitelji smo se sestajali na učiteljskih konferencah na Planini. V času, ko je obstajala naša šola, je bilo več konferenc. Bile so odlično organizirane. Dobili smo kosila, imeli smo zagotovljen varen prihod in

odhod s konferenc. Pogovarjali smo se o težavah pri našem delu, tovariš Janko Regvat je pripravljala pedagoška predavanja, veliko smo se pogovarjali tudi o političnih dogodkih in vojnem stanju. Vsi smo bili polni delovnega člana, entuzijazma, hoteli smo čim več naučiti slovenske otroke in jih vzgojiti v prave Slovence, v zavedne ljudi.

Kakšen je bil obisk pouka?

Prijavljenih je bilo 155 učencev. Dnevno je obiskovalo pouk od 80 do 120 učencev. Vrstile so se hajke, zato je število učencev upadlo. Razumljivo, saj so

se starši bali za svoje otroke, pa tudi doma so že morali pomagati.

Se spominjate kakega zanimivega dogodka iz tega časa?

26. 11. 1944 je bil tu partizanski miting. S tovarišem Mirtom sva pripravila program. Izbrala sva nekaj recitacij, naučila sem učence nekaj partizanskih borbenih pesmi. Čeprav je bilo slabo vreme, dež, sneg, veter, se je mitinga udeležilo okoli 400 ljudi. Prisostvovala sta tudi načelnik OZNE in tovariš Dušan Špindler. Govoril je tudi predsednik roditeljskega sveta. Čeprav je bilo le uro do najbližnje sovražne postojanke, se je po uradnem delu razvil pravo ljudsko rajanje s harmoniko, petjem in plesom.

Kdaj so šolo zaprli?

11. decembra je okoli 150 sovražnikov obklopiło šolo. Sreča, da smo vedeli, da pripravljajo sovražnik hajko! Šolo so našli prazno. Kljub temu so uničili ves inventar in knjige ter oropali stanovanje šolskega upravitelja.

Tovarišica Kristina Radej, najlepša hvala za razgovor.

Novinarski krožek na OŠ XIV. divizije Senovo

»UPAM, DA BOMO ŠE DOVOLJ SLOŽNI«

POGOVOR Z DOLGOLETNIM PEDAGOŠKIM DELAVCEM TOV. CIRILOM PLUTOM — RAVNATELJEM COŠ HEROJA MILKE KERIN LESKOVEC PRI KRŠKEM

Začeli bova z običajnim vprašanjem, ki pa je potrebno, če hočemo spoznati vaše delo. Kdaj in kje ste začeli poučevati?

Poučevati sem začel v šolskem letu 1947/48 na OŠ Boštanj pri Sevnici.

Kakšni so bili pogoji dela takrat?

Šola je bila stara in zanemarjena, zgrajena še za časa Avstro-Ogrske. To je bil povojni čas. Nismo imeli učil, v šoli tudi ni bila urejena prehrana. Že takrat je bilo več tovarišic kot tovarišev, znajti pa se je moral vsak sam, saj ni bilo učbenikov in drugih pripomočkov. Takrat smo bolj uporabljali palico kot danes, ker učenci niti starši niso imeli interesa za učenje. Pred tablo je bil oder. Tako smo bili učitelji na »zvzišenem prostoru«; znali smo manj, imeli pa smo večjo avtoriteto. V Boštanju sem poučeval 2. razred, ker so vse novince pošiljali poučevati drugi

razred. Ker pa je bilo pomanjkanje učiteljev, sem na višji stopnji poučeval tudi ruščino. Po letu in pol dela v Boštanju sem odšel na Rako. Tu sem poučeval 4. razred, poleg tega pa še zgodovino, matematiko in fiziko na višji stopnji. Na Raki smo imeli tudi večerno šolo za odrasle. Takrat delovnih mest po šolah niso razpisovali, ampak so nas z dekreti pošiljali s šole na šolo. Tako je leta 1950 tov. Colarič Lojze — predsednik okraja podpisal dekret za mojo predstavitev v Veliki Podlog. Tu sem prevzel mesto ravnatelja. V razredih je bilo tudi po 72 učencev, nismo pa imeli nobenih dodatkov. Bilo je drugače kot danes. Radi smo prihajali na sindikalna zborovanja, ker kulturno in družbeno življenje ni bilo tako razvito. Zborovanja so trajala ves dan, zvečer pa smo se še malo povesečili. Ker drugih

prevoznih sredstev ni bilo, smo se na zborovanja vozili kar s kolesi.

Na OŠ v Velikem Poldogu sem bil 15 let. Šola je bila zgrajena 1902. Imeli smo še »klopi Marije Terezije«, pred tablo je bil še vedno oder. Ko smo šolo preurejali, smo odre odstranili in s tem smo se nekako izenačili z učenci. Če primerjam to šolo s povojno, obstaja velika razlika. Šola in izobraževanje sta dobila nov pomen. Starši so se zanimali za napredek svojih otrok, ker se je z razvojem industrije odprlo veliko novih delovnih mest, za katera je bila potrebna izobrazba.

Kdaj ste prišli na OŠ Leskovec?

Leta 1963 sem prišel na delovno mesto

ravnatelja, dotedanji ravnatelj Riedel Levko, pa je postal moj pomočnik. Razmere v Leskovcu so bile še težje kot v Podlogu, saj je bilo preveč oddelkov in premalo učilnic. Takrat je bilo 7 učilnic, z adaptacijo smo pridobili še štiri. Kljub temu pa je bil pouk dvoizmenski. Pouk v dveh izmenah je bil na vseh šolah v naši občini, ker so bile vse šole stare in je primanjkovalo prostora in učiteljev.

Vemo, da ste bili pobudnik izgradnje večjih novih šol v občini. Povejte nam kaj o tem.

Do 1970. leta je bil pouk dvoizmenski. Leta 1969 sem bil izvoljen za poslanca v republiško skupščino, bil sem tudi član RIS-a. Z republike smo dobili nekaj denarja in smo začeli z izgradnjo prve povojne šole v naši občini. To je bila OŠ Brestanica. V naslednjih letih smo zgradili še OŠ v Krškem in Koprivnici. 1975. smo začeli z izgradnjo šole v Leskovcu. Leto dni pozneje je bila šola zgrajena, 1977. pa smo dogradili bazen in športno dvorano ter 1978. vrtec. Nato je sledila gradnja nove šole in adaptacija stare na Raki, zgraditev šole v Kostanjevici in Podbočju. V glavnem so naše šole v občini zgrajene, nekaj bi jih bilo potrebno še dograditi. Letošnje leto je z adaptacijo prostorov v starem dijaškem domu prešla na enoizmenski pouk tudi Srednja šola kovinarske in elektrotehnične usmeritve Krško. S tem so pridobili 10 novih učilnic. Zaradi inflacije ni mogoče hitreje dograditi novega centra, v bodočnosti pa upamo, da bomo tako složni in bomo uspeli, saj se delovni ljudje zavedajo, kako potrebno bi bilo to. Dograjujemo pa tudi osnovno šolo s prilagojenim programom, tako da bo poskrbljeno tudi za učence, ki se težje učijo.

Danes naj bi vsi učenci končali osnovno šolo in pozneje uspešno prišli do svojega poklica. Radi imate mlade, veste pa tudi, da niso vedno dovolj resni. Kaj vi menite o tem?

Moja želja je, da učenci izdelajo 100%. Dolžnost učiteljev je, da se trudijo, da bi vsi učenci izdelali. Seveda pa to ni odvisno samo od učiteljev, ampak tudi od učencev in tudi njihovih staršev. Uspeli so danes boljši, kot je bil pred leti.

Kako je vaše družbenopolitično delo vplivalo na naše pedagoško delo?

Šola mora biti povezana z družbenopolitičnim življenjem. Ravnatelj šole in kolektiv se morata povezati z njim. To delo je vplivalo na moje pedagoško delo in obratno. Tako sem izkušnje iz mojega pedagoškega dela nenehno vnašal v družbenopolitično delo.

Kakšni so vaši načrti za v prihodnje?

Moje pedagoško delo se izteka. Naše delo pa bodo nadaljevali mlajši.

Tovariš ravnatelj, zahvaljujemo se vam za pogovor in vam ob dnevu prosvetnih delavcev iskreno čestitamo.

Pogovor s tov. Cirilom Plutom sta pripravili Jasna Konc in Anica Bogolin — članici novinarskega krožka OŠ HMK Leskovec pri Krškem

Jože MARINČ: »VOZ ENAKOSTI« iz ciklusa »PRFORCENHAUS«

Drago Pirman

**TOVARIŠU,
ki je odšel na boljši (?) položaj:**

**Čeprav
zdaj
gmotno
nisi
opeharjen,
se vprašam,
če
morda nisi
s prekrški vred
samo
na funkcijo udarjen?!**

Drago Pirman

SVETLOBA

*Prihajaš
iz
neskončne,
razdalje,
pa
vendar
si
blizu,
ko
prižgem
cigareto.*

*Napeto
strmijo
vate
moje
oči,
ko
se
mi
v
možgane
zasajaš.*

*Neskončne
razdalje,
ki
nisem
jim
kos,
neskončna
je
želja,
da
hodil
bi
bos
po
tebi,
svetloba,
a
ti
mi
uhajaš.*

KAKŠNO DRUŽBENOPOLITIČNO IZOBRAŽEVANJE POTREBUJEMO?

Družbenopolitično izobraževanje in usposabljanje delavcev je pomembna sestavina permanentnega izobraževanja. Zajema vse kategorije delavcev po starosti, delovnem stažu, izobrazbi, delovnih področjih in stopnjah odgovornosti. Biti pa mora stalna šola za samoupravljanje in družbenopolitično delovanje. Za izbiro kvalitetnih programov in njihovo dosledno izvajanje so odgovorna vodstva družbenopolitičnih organizacij, družbenopolitičnih skupnosti, delovnih organizacij in še kdo. Poleg njihove odgovornosti pa je za uspešno izvajanje programov ob izobraževalnih organizacijah odgovorna tudi vsaka družbenopolitična organizacija za svoje člane.

Usposabljanje delavcev, samoupravljanje za samoupravljanje je potekalo vse od prvih začetkov delovanja samoupravnih organov. Skladno s poglobljanjem samoupravnih odnosov, so nastajale tudi potrebe po teh oblikah izobraževanja. Vedno več delavcev se je moralo usposabljati za prevzem samoupravljaljskih funkcij. Obvezna zamenjava kadrov ob volitvah je pogojevala povečanje potreb po izobraževanju in po dodatnih znanjih. Prav zato so bili v preteklosti številni seminarji za člane vseh samoupravnih organov in vodstev družbenopolitičnih organizacij. Tako je veliko število delavcev spoznavalo osnove, vsebino in metode dela samoupravnih in organov družbenopolitičnih organizacij.

V zadnjih letih pa je zanimanje za oblike družbenopolitičnega izobraževanja pričelo upadati. Čeprav se glede na obseg samoupravljaljskih nalog in število organov potrebe po usposabljanju povečujejo, čutimo, da upada število izobraževalnih oblik in, da je vedno večji osip med potekom izobraževanja. Če pa upoštevamo, da je potrebno usposobiti za njihovo delo tudi preko tri tisoč izvoljenih delegatov za vse delegatske skupščine in je bil obisk doslej vse prej kot idealen, je še toliko bolj potrebno poiskati vzroke za tako stanje.

Analiza javnega mnenja centra za družbenopolitično izobraževanje pri FSPN je pokazala, da je ta vrsta izobraževanja že nekaj časa v rahli krizi. Ena od pomembnih ugotovitev je, da je med udeleženci vedno manj motivacije za udeležbo na seminarjih.

Zveza komunistov in Zveza sindikatov sta zgradili svoj sistem za usposabljanje svojih članov. Obe organizaciji tudi spremljata uspešnost izobraževalnih programov in metod. Na osnovi analiz ugotovljata pomanjkljivosti in svoj izobraževalni sistem nenehno izpopolnjujeta. Kljub temu pa z rezultati še niso zadovoljni.

Med vzroke za upadanje interesa za družbenopolitično izobraževanje se vsiljujejo zlasti naslednje ugotovitve:

— delavci in občani se le neradi vračajo na že pred časom obiskovane seminarje, čeprav so ti razširjeni in vsebinsko obogateni in je poteklo že nekaj let od prejšnjega seminarja;

— pogosto so programi specializirani za posamezne vrste nalog v samoupravljanju in družbenopolitičnem delovanju, a imajo običajno tudi splošne uvode, ki niso privlačni;

— udeleženci želijo vedno več tvornega sodelovanja in zavračajo oblike predavanj, ki so že preživele;

— vedno bolj so žive želje udeležencev, da bi seminarji dajali bolj praktične napotke za konkretne oblike reševanja posameznih primerov problemskih situacij;

— mlajši, ki prihajajo na delo, so v šolah pri predmetu samoupravljanje s temelji marksizma obravnavali vsebino programov družbenopolitičnega izobraževanja in jih ne želijo ponavljati;

— precejšnje število kadrovanih delavcev in občanov za seminarje ni pripravljanih žrtvovati svoj prosti čas za družbenopolitično izobraževanje;

— nekateri niso pripravljani sprejeti družbenih funkcij po opravljenem seminarju, zato odklanjajo že samo udeležbo na seminarju.

To je le nekaj splošnih ugotovitev, ki kažejo na potrebo po temeljiti preučitvi sistema in programov družbenopolitičnega izobraževanja. Posebno še zato, ker so pred nami volitve in bo potrebno na novo usposobiti številne delegate.

Med probleme, ki tarejo odgovorne in organizatorje lahko naštejemo še nekaj težav:

— ustrezni kvalitetni kadri so obremenjeni z mnogimi drugimi nalogami in jim vedno primanjkuje časa,

— precejšen del ponudene literature je usmerjen pretežno v zgodovinske ugotovitve in naštevanje sistemskih rešitev, manj pa v praktične napotke za samoupravno delovanje,

— primanjkuje ustreznih prostorov za organiziranje sproščenih razprav in skupinskega dela,

— premalo možnosti za pogostejša srečanja predavateljev in iskanje novih metod podajanja snovi in vodenje razprave,

— pogosti pritiski udeležencev, da bi izvajali oblike družbenopolitičnega izobraževanja v delovnem času.

Družbeni dogovori v občini in na ravni republike o družbenem izobraževanju že več let niso bili deležni temeljite obravnave in primerjav z ugotovljenimi slabostmi, ki jih nosijo s sabo. Gotovo je, da je tudi v tem eden od vzrokov, da sistem družbenega izobraževanja ni tako učinkovit, kot pričakujemo.

Minula konferenca Zveze komunistov o vzgoji in izobraževanju je pokazala nekatere probleme in v sklepnem dokumentu tudi obvezala komuniste za reševanje težav v teh oblikah družbenopolitičnega izobraževanja. Zlasti je poudarjena potreba po odločnejšem vključevanju mladih v izobraževanje, s tem pa tudi po ustvarjanju pogojev za razširjanje kadrovskega potenciala ob volitvah v samoupravne organe, delegacije za delegatske skupščine SIS in druge.

Slavko Šribar
Delavska univerza in
knjižnica Krško

Jože MARINČ: »MARTINOVANJE«

Uspešno leto Glasbene šole Krško:
GLASBA, NAŠA LJUBEZEN

Glasbena šola Krško vsa leta uspešno deluje in vsestransko razvija glasbeno-učno-vzgojne smotre. Pri učencih razvija (preko instrumenta in nauka o glasbi) elementarne osnove za razumevanje glasbe in glasbene umetnosti na splošno. Razvija individualne sposobnosti za muziciranje in ljubezen za sodelovanje v glasbenem amaterizmu.

Posebna naloga Glasbene šole je tudi kadrovsko poklicno usmerjanje. Uspehi, ki jih Glasbena šola Krško dosega s svojim delom so vidni v široki areni delovanja. Učenci nastopajo na različnih praznikih, prireditvah, samostojnih nastopih, regionalnih in republiških revijah ter republiških in zveznih tekmovanjih. Kadrovsko usmerjanje je razvidno iz podatka, da v tem času iz vrst naših učencev študirajo na Akademiji za glasbo v Ljubljani na različnih oddelkih trije kandidati in na Muzikološkem oddelku Filozofske fakultete en kandidat. Na srednji Glasbeni šoli v Ljubljani študirata dva kandidata in v Mariboru eden. Ti podatki kažejo, da Glasbena šola Krško skrbi za svoje bodoče kadre in za njeno bodoče uspešno pedagoško delo.

V šolskem letu 1984/85 je Glasbena šola Krško dosegla največji uspeh v svojem delovanju. Šola se je udeležila republiškega in zveznega tekmovanja v klavirju v II. kategoriji. Dosegla je I. nagrado na republiškem tekmovanju in III. nagrado na zveznem tekmovanju. Udeležila se je tudi republiškega in zveznega tekmovanja harmonikarjev v Ljubljani in v Puli. Na republiškem tekmovanju je dosegla eno III. nagrado in dve republiški pohvali, na srečanju harmonikarjev v Puli pa eno II. in dve III. nagradi. Smatramo, da so te nagrade velik uspeh in priznanje naši šoli. To je obenem uspeh vseh predavateljev Glasbene šole Krško, ki s svojim prizadevanjem in vestnim pedagoškim delom skrbijo za uspešnost naše šole.

Vse priznanje za svoje delo in trud za sluzijo naslednji predavateljji:
prof. Metka Jovanović
tov. Marjana Požun
tov. Elizabeta Križanič
tov. Suzana Drobila
tov. Milica Šukić
prof. Ivan Ceglar
prof. Josip Klepac

Ravnatelj glasbene
šole Krško:
prof. Josip Klepac

Jožica Vogrinc:

TRNI

*O deda, deda,
grbast, škrbast, siv,
kaj ni že čas,
da funkcijo bi vnuku prepustil?*

*Na starih svet stoji,
za mlade dela ni.*

*Učite se! Učite se!
Po študiju: Nevarni ste!*

*Čim več prekrškov šef zagreši,
na višji, mehkejši fotelj poletiti!*

Jožica Vogrinc

PRIDI

*Pridi,
sestra,
pridi že
v sobo devet!
Hladne obkladke
položi na moje željé!
Morfij vbrizgni
v nemirni spomin!
S prvim povojem
poveži srce!*

*Pridi,
sestra,
saj je vseeno,
če za to terapijo ne ve
moj
zdravnik!*

Jože MARINČ: »PREGANJANJE MEDVEDA« iz ciklusa »PRFORCENHAUS«

ŠOLSKI DAN NA KMETIJI

ALI

PLANINČEVA »MAMICA« — NAŠA TOVARIŠICA

Domenili smo se že teden prej: v torek gremo k Planinčevi na Libno, kjer še pečejo kruh v stari krušni peči. Gospodinjo poprosimo, da nas sprejme za en šolski dan; ona bo naša tovarišica, njena kuhinja—naš razred, domača moka, peharji, omelo, lopar, grebljica, burklje in peč — naša učila. In ker smo jo lepo prosili, nam ni mogla odreči, čeprav smo čutili, da jo je kljub dolgoletni pekovski praksi le zaskrbelo, kako bo izpeljala ta svoj pedagoški dan. »Pa, saj sem vajena, da je pri nas vedno veliko ljudi, kar pridite!« je sebe in nas potolažila.

Vrh Libne je zavil v meglo. Planinčevo hišo zagledamo, ko smo že čisto blizu. Dež pojenjuje, kaže, da bo vsak čas prenehalo padati. Gospodinja Anica — »ta mlada« pri hiši, nas pričaka na pragu. Odložimo dežnike, stopimo v kuhinjo in se pozdravimo z našo današnjo »tovarišico«, Planinčevo gospodinjo, »mamico« kot jo lepo kličejo domači. »A ste le prišli?« nas s smehom sprejme. Odložimo mokra oblačila in jih razobesimo na vrv nad toplim štedilnikom, da se posuše.

Hitro se privadimo in udomačimo ter razlezemo po hiši in si ogledujemo: značilna stara kmečka hiša, kakršnih je danes le še malo, grajena leta 1848. Vhodna vrata, hodnik, naravnost kuhinja, desno soba starih staršev, levo večja

soba, v kotu pogrnjena miza, obdana s klopjo, v drugem kotu postelja in omara, ob steni manjša postelja.

V kuhinji že čaka velika skleda doma mlete pšenične moke, kvas in mleko. Hitro si umijemo roke, nadenemo bele

predpasnike in pokrivala. To je pa kot v šoli! pravijo dekleta. Zavihamo rokave in naš pouk se začne. Kdo bo prvi mesil? se spogledamo in najbolj pogumna Martina, ki pozna to delo že od doma, se skloni nad skledo. Gospodinja, tudi ona z belim predpasnikom, prilije vzhajjan kvas in mlačno mleko, vsega mora biti ravno prav. Z vseh strani se nagibamo nad skledo in dajemo nasvete. Verjamemo gospodinjji, ki pravi, da je tudi tu važna praksa in občutek pod rokami, da testo »rata«. Lepeljiva masa pod urnimi mladimi rokami postaja vedno bolj gladka in voljna. Bom še jaz malo! in jaz in še jaz! se vsi rinemo zraven in testo je naenkrat dovolj ugnetenno. Pokrijemo ga z belim prtom in pustimo v bližini toplega štedilnika, da vzhaja. Fantje hitro nanosijo z dvorišča tresk, dračja in bukovih polen in gospodinja zakuri krušno peč. Dim na strehi Planinčeve hiše naznanja soseščini toplino tega doma.

»Ko bo testo dovolj vzhajano, bo tudi peč ravno prav vroča«, nas pouči gospodinja.

»Ali imamo sedaj odmor?« »NE!«

Na kuhinjski mizi na hitro razvlečemo testo za sirov zavitek. To bo danes naša malica. Bojana z Oštrca je namreč prinesla od doma smetano in sirček iz pregretega mleka. Gospodinja pokaže učencem, kako to sladico delajo na Libni. Zraven pripoveduje: »Ko smo se lani zbrale žene, članice aktiva kmečkih žena v Mladju na Gorjancih na neki prireditvi, smo me Štajerke prinesle s sabo slan sirov štrudelj, Kranjice pa sladkega. In kaj se je zgodilo. Obojega je hitro zmanjkalo!«

Zasmejemo se in naredimo pol štajerskega in pol kranjskega, zvijemo, položimo v dva pekača in porinemo v vročo štedilnikovo pečico. Zunaj posije sonce. Gremo ven, da vidimo, kje smo! Mokre dežnike odpremo in jih razprostremo na sonce, da se posuše.

Planinčev dom, pred katerim sedaj stojimo, je obrnjen proti sončnemu vzhodu, cerkveci. Nekaj metrov pred pragom se dviga v nebo mogočen divji kostanj, za katerega pravijo domači, da imajo od njega le dvoje, poleti hladno senco nad mizo pod njim, in v jeseni, ko se sleče, debelo plast listja pred pragom. In vendar ga imajo radi, ker živi z njimi in spremlja njihov rod že desetletja.

In kaj zagledamo vsi hkrati! Tri drevesa zrelih češenj!

»Lahko greste na češnjo!« se ravno takrat od kozolca sem oglasi mlad gospodar Stanko in že drži lestev v roki. Najbolj urna so dekleta, ki pozabijo, da imajo na sebi bele kuharske uniforme, in že so na drevesu. Le kaj je danes na Libni tak živžav?! In na Planinčevih češnjah toliko velikih belih škorcev!

»Testo je treba razdeliti na hlebe in položiti v peharje! Pridite pogledat!« nas skupaj kliče gospodinja. Zberemo se v kuhinji, ob skledi polni testa. Sedaj nas je še več, kajti zraven je novinar, da vse to poslika.

Premesimo testo in naredimo tri velike hlebe, dva manjša in eno simpatično

Učenci in gostitelji pred domačijo na Libni

štručko. Vsakega posebej položimo v peharje, pokrijemo kot dojenčke in pustimo počivati.

Med tem časom se je spekel zavitek. Ena od deklet ga razreže, naloži kose na krožnik in postavi na mizo pred kostanjem. Domača Marjetka, ki se ima danes tudi za tovarišico, prinese nekaj kvadrov, postavi nanje dolg plošč in sedemo. Kako dober je zavitek, še kure pridejo bliže, da bi ga pokusile. Pa se slikajmo še pri jedi!

»Sedaj bom pa dala hlebe v peč! nas kot piščance zopet skliče skupaj gospodinja. Spet je polna kuhinja in sedaj smemo le opazovati, da se ne bi kaj ponesrečilo. Naša današnja kmečka tovarišica ima ta trenutek pravo učno demonstracijo: k pripravljeni peči prisloni bel lopar, ga potrosi z moko, hitro zvrne nanj hleb iz peharja, ga pomaže z mlekom, dvakrat prereže in brž z njim v vročo peč. To ji gre res hitro od rok in nobenemu izmed nas tega dela ne zaupa, da bo kruh lep. Fotoaparati se bliska in snema vsak gib. Še hlebi v zatemnjeni peči se dajo slikati. Vratca peči se za nekaj minut zaprejo, da se kruh obarva. Učenci se razkropijo po dvorišču. Gospodinja si otre pot z obraza in si oddahne. Ostaneva sami v kuhinji in mi zaupa, da jo je skrbelo, kako bo šlo, kajti danes je imela prvič v roki nov lopar in še ni vajena z njim ravnati. Ob tem pove življenjsko resnico, namreč, da ne smeš zavreči starega prijatelja, če dobiš novega.

»Ob 12.45 bo kruh pečen!« se razlega po vrhu Libne. »Ne, ne bomo pozabili!«.

Doli pri zidnici stoji mogočna lipa, danes vsa v cvetju. Veje ji segajo skoraj do tal, vabi nas k obiranju. Pripravimo si košarico, nekaj krušnih peharjev in urne roke. Nekaj vej je že odsekanih, nekaj jih oberemo kar s tal. Razposajena Rozika si ne da miru, vzame koso in se poskusi v

košnji. Nam, ki jo gledamo uhaja smeh, kajti tako smešno široko stoji. »Ti ne znaš!« ji vzame koso iz rok Marjan in res, njemu bolj pristaja in odreže. Je pač možki! se nekdo oglasi.

»Kruh je pečen!« gre novica od ust do ust. Pogledmo na uro. Res je! Višek današnjega dne. V kuhinji je kot v porodnišnici. Vsak hoče še vročega potipati, potehtati, pobožati; razveselimo se vsakega hlebčka posebej kot novorojenčka.

»Kako se sveti! Kako je lep! In kako diši in nič ni počil!« To je veselje v kuhinji! Pred hišo slikanje s pečenim kruhom. Najmanjši hlebček je Monikin. Enega večjega in enega manjšega dobimo mi za popotnico.

In sedaj zahvala in slovo od Libne in njenih ljudi. Povabilo ob slovesu — pridite še v jeseni v trgatve! — potrjuje našo misel, da imamo tu gori nove prijatelje.

Hvala ti, Planinčeva domačija, za naš današnji dan šole za življenje!

In ko se razposajeni vračamo z dišečo popotnico skozi Staro vas, se ozremo na levo proti zgradbi z napisom ŽITO LJUBLJANA—TOZD PEKARNA KRŠKO, kjer so danes že spekii pet tisoč štruc, razmišljam sama pri sebi: Ali ni kruh vreden vsega človekovega spoštovanja? Ga spoštujemo v vsakem času? Ali morda premalo, kadar smo siti!?

Poglejmo v smetnjake po mestih in dobili bomo odgovor.

Anica Vodeb
PU gospodinjstva na
OŠ dr. Mihajla Rostoharja

KAJ PRIČAKUJETE, ČESA SI ŽELITE

Razgovor z Ano Urek, učiteljico-začetnico

Prvega septembra je nastopila na naši šoli službovanje tov. Urek Ana. Končala je Pedagoško akademijo, smer razredni pouk. Polna je navdušenja, pričakovanj, velikih načrtov. Upamo, da se ji bodo načrti izpolnili, da bo dosegla vse tisto, kar si najbolj želi — veliko naučiti učence, jih vzgojiti v poštene ljudi, biti uspešna v svojem poklicu. Vsi vemo, da je to zelo težko doseči in zahteva maksimalno predanost pedagoškemu poklicu. Tovarišici se za kratek razgovor zahvaljujemo.

Zakaj ste se odločili za to smer študija?

Že v otroških letih sem čutila nagnjenje do tega poklica. Dokončno pa sem se odločila v 8. razredu, ko sem se vpisala na pedagoško gimnazijo v Brežicah.

Je študij izpolnil vsa vaša pričakovanja?

Študij je izpolnil v veliki meri vsa moja pričakovanja. Pridobila sem si dosti znanja in tudi nekaj praktičnih izkušenj.

Je bilo problematično dobiti ustrezno delovno mesto?

Ustrezno delovno mesto je sedaj težko dobiti. Pri meni se je ta problem hitro rešil, delno tudi zaradi kadrovske stipendije, ki sem jo prejemale. Izobraževalna skupnost Krško mi je pri iskanju službe dosti pomagala.

En teden pouka je mimo? Kakšne občutke imate sedaj?

Občutki so v skladu s pričakovanji. Več kot nudiš učencem, več zahtevajo in več ti vračajo. Težak je naš poklic, odgovoren, vendar poln zadovoljstva in sreče, ko spoznaš, da si učence nekaj naučil; ves trud je poplačan že z njihovim zadovoljstvom ob odkrivanju novih vsebin.

Je delo takšno kot ste ga pričakovali? Kakšni so učenci?

Delo je takšno kot sem ga pričakovala. Če želiš, da ti bo ura uspela, se moraš potruditi in jo napraviti čim bolj pestro, zanimivo. To gre iz dneva v dan, iz ure v uro. Učenci so živahni, niso pa nesramni. Zelo so hvaležni za vsako toplo besedo, za vsako novo znanje.

Kaj želite doseči v naslednjih šolskih letih?

Moja največja želja je naučiti učence čim več in jih hkrati vzgojiti v dobre ljudi. Najbolj srečna bom, če bom v svojem poklicu uspešna.

Zorenje

*V kašči
pod črvičastim pokrovom.*

*Nekdo jo sipa
v procaj.*

*Potrosijo jo
z vijoličastim prahom.*

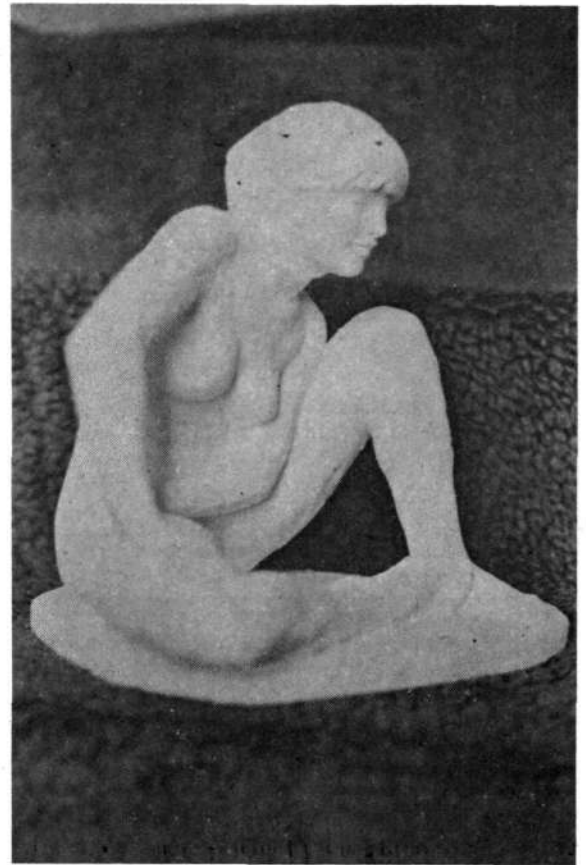
*Ko se razraste
ji pocufajo osat
in jo bičajo
z rumenim škropivom.*

*Piš vetra
mavrica v dežju
sopara
in vrane gnezdiyo
v zvoniku.*

Hoče dozoreti.

*Toda bela zrna
med bliski
in zlomljeno steblo
razgrize jo siva miš.*

*Marija Kalčič Mirtič
OŠ HMV. Leskovec*

Vladka ŠTOVIČEK: »SPROŠČENA«

Poslavljanje morja

*Rdečkaste strehe
na podolgovatih oknih
in razgret asfalt
pomešan s steklovino.
Odprte trgovinice
pod ozkimi arkadami
in pokvarjen avtomat
in telefonski govorilnici.
Prenatrpana plaža
za železno ograjo
in butanje morja*

*v koničaste skale.
Tapecirana predavalnica
Neznani ljudje
Ožgani podplati
Poimo čelo
Zasanjana obala
med sikanjem zvezd
Mežikanje svetilnika
Oglašanje galebov
In...
Doživela sem Koper.*

Marija Kalčič Mirtič

MOJ MOLK

*Tiho sem,
naj drugi govore namesto mene.
Moja usta so suha
in misli utrujene.
Padam...
čisto na tleh sem že
in ne morem vstati.
Potepali me bodo
v pesek in blato.
In nikoli več ne bom spregovorila!*

*Silva Uršič
COŠ Brestanica*

ODKAR VEM ZATE

*Odkar vem zate
vsa gorim,
odkar vem zate
ból trpim.
Da bi poznala
te nekda
si želim,
a prejkala bi
še več noči.*

*Kdo more pogasiti to,
kar v prsih žge me,
ko greš z njo?
Kdo more
zbrisati ta čas,
s katerim
vežeš me na svojo stran!*

LADO SMREKAR

VIŠNJA GORA

Kje ste Majnhalm in Henrik, Ditrih, Ema,
kje vse razkošje, kje je slava vaša?
Zakaj pogreznjeni ste v noč in naša
beseda z zublji srda vas objema?

Zakaj v sinjino nebesnega šlema,
strmé le gluhe stene in oglašá,
da te popotnega še strah prevzema,
sik gadov se in sov, ko dan ugaša.

Kaj dali ste človeštvu z vašo slavo,
trosili ste jo v nič in nas pestili —
pred bogom zlatim sklanjali ste glavo.

In mi, ki smo iz žuljev se rodili,
očetov, ki so mrli vam v zabavo —
sovražimo, saj to ste nas učili. (1952)

SIGNUM TEMPORIS

Atomska naglica reže nebo in morja,
v gosteh je groza hidrogenske bombe,
rakete z nevtronskimi naboji drvijo
po mizah mirovnih konferenc,
diplomati vseh celin,
polni zvičaj in drugih vrlin,
polni obljub, polni zloveščih senc,
se borijo za mir
in prirejajo prošnje procesije,
sprejeme z jedilniki, ki niso od tega svetá,
zakaj ta svet je prepoln lakote in gorjá
in strahú in nemira...

Atomska naglica, rakete, obiski, objemi,
kraljevska darila, blišč in sijaj in sprejemi —
ne, to ne more služiti človeku,
ne, to ni od tega sveta.

In še to:
Prišli smo na Mesec in Mars
in grabimo dalje hlepeč za zvezdámi,
a morda že jutri usahnemo v jami kot preprosti ljudje,
ki ne vedo, kdo luno ugaša in sonce drami,
kdo je sestavil ozvezdju vozni red,
v katerem nobenih zamud ni milijarde let;
ne, ne bomo izvedeli ne, kdo rože drami,
kdo ptice usmerja v njih daljni let!
Minili bomo, ostale bodo le sanje
in z njimi naše bridko spoznanje,
da je življenje le kratek dih,
da še naprej ostane vprašanje,
če Stvarnik ni morda prethil! (1978)

Vladka ŠTOVIČEK: »ZAMIŠLJENA« (detail)

RAZBITI VRC

Gledam obraze in blesk oči,
prebiram usode
in v njih vse, vse, kar je in kar ni
zapisano v očeh...
Čutim nemir in slap večera
in se bojim — molčati je greh...

Zvezda se pravkar je vsula
z osamelega nebá.
Vem, zaman, zaman bi čula
nad mojo praznoto srca.

Kaj le povedal je veter,
ki je tam v vejah šumljal?
Joči, joči, moj veter —
joči z menoj, ki sem prazen ostal... (1983)

ZGULJENE FACE

Poželjiva fasada je buljila vanjo in od časa do časa je pogoltnil slino ter z naslednjo phal pod strop. S prsti je bobnal po mizi, da je koledar poskakoval v enakomernem ritmu.

»Razkomoti se,« je naveličano siknil in jo slekel z očmi, da se ji je naježila dlaka in roke je potisnila v žep plašča ter mimo njega pogledala na pritrto okno, skozi katero se je mrzel zrak mešal z meglo in nasilno rinil v prostor, v katerem sta se zgneta ob poguljeni mizi in tapeciranih foteljih, ki so cveteli na robovih. »Sleci se,« jo je predirljivo pogledal, »saj ti ni menda hladno.« Prvi trenutek ga je ubogala in potegnila roke iz rokavov, da je plašč negibno obležal na fotelju za njo. Potem je prekrizala noge in ni vedela, kaj naj počne z rokami. Poiskala je ključke in jih vrtela med prsti, da so žvenketali med sabo.

Opazovala ga je odkrito in se poigravala s pogledom, ki ga je begal. Od časa do časa se mu je nasmehnila in pokazala belino zob, ki se nikakor ni ujemala z dolgočasno in zlizano sobo, v kateri se je znašla.

Vse bolj ji je postalo jasno, da mora stopiti v igro in odigrati kar se da prepričljivo, da se bo rešila cigaretne dima in groznega zadaha, ki jo je silil na bruhanje.

Njegove vlažne roke pa so začele segati po njenih kolenih in jo nemirno božati.

Ugasnil je ogorek, ki je padel na mizo in za sabo pustil ožganino in vonj po zapaljenem.

»Velja, punčka?« jo je posilil z glasom, ki ji ni bil všeč in kupčija se ji je zdela ogabna, čeprav je bil verjetno kot čisto navaden človek, v čisto navadni situaciji, kar prijeten.

Odkimala je posmehujoče in postal je negotov, napadal jo je z izbranimi besedami, da bi jo prepričal, ona pa je samo čakala, da ga znervira do konca, potem se pa umakne kot levinja v svoj brlog in ga krulečega pusti sredi džungle pozelelnja.

Kolektiv Tovarne celuloze in papirja Djuro Salaj bo delovnim ljudem krške občine podarila še eno kulturno prireditev. Tokrat bo to gostovanje ljubljanske Opere. Njeni člani bodo v Delavskem domu Edvard Kardelj predstavili delo Antona Foersterja »Gorenjski slavček«.

Prireditev bo v petek, 27. septembra ob 19.30.

Vabljeni!

Spet si je prižgal cigareto in si popravil uniformo, ki ga je delala resnega in nedostopnega, a je ni iztiril. Vstala je in se pozibala v bokih, da je prišla do okna. Odprla ga je ter se nagnila globoko naprej, zajela sapo in požrla kos megle, ki se je sprehajal pred njenimi usti.

»Smešno naključje,« je zamomljala in se z vsem telesom izzivalno naslonila na šipo, odgrnila zaveso in se prikazala prerोजना pred njegovimi hlastajočimi pogledi.

»Telefonirala bom,« Segla je po slušalki, raztegnila bedra in se s komolcem uprla v mizo, da je na pol ležala, ko je govorila s pritaženim glasom, popolnoma drugačnim, kakor njemu.

Vstal je in si ob hlače obrisal prepotene

roke, vrgel čik na umazan parket in zviška stopil nanj.

Odložila je slušalko, si s prsti spolzela preko las ter si obliznila ustnice s konico jezika.

Približal se ji je z izbuljenim pogledom in jo ulovil. Z rokami je zagnetel v prsi in globoko dihal, ko je iskal njena razprta usta. »Nisem za, mogoče ob drugi priložnosti,« ji je ušlo skozi zobe prepričljivo, da so mu roke zabingljale ob telesu in je neumno pobuljil z izgubljenom faco ter vso smrdečo sapo izpljuval iz goltanca vanjo. Skomignila je z rameni, pograbila plašč in ključke spustila v žep. Odprla je vrata in privzdignila glavo, da so se ji mišice na vratu napela. Zasukala se je in ga pomilujoče ošvrknila s pogledom, potem pa se neprisadeto odpravila po hodniku s porogljivim in samovšečnim nasmehom.

Marija Kalčič—Mirtič

Razmišljanje:

MLADI DANES

Če bi moral na hitro odgovoriti na vprašanje, kakšni so danes mladi, s katerimi se vsak dan srečujem v šoli, v prostem času, ob raznih prireditvah in drugje, moram reči, da bistvenih razlik s prejšnjimi generacijami mladih ni. Mladi so tudi danes pogosto neugnani, vihravi in nepremišljeni, taki pač, da se ločijo od starejše generacije.

Od kod pravzaprav ta večni problem — prepad med generacijami oz. generacijski konflikt? V bistvu je odgovor zelo preprost. Vsaka stran (generacija) gleda s svojih pozicij, stališč in gledanj. Prav zato mladi in starejši težko najdejo skupni jezik in pogosto prihaja do konfliktov. Obe strani vztrajata pri svojih izhodiščih. In kje je rešitev? Ta je v večji strpnosti!

Sliši se preprosto, vendar vemo, da gre v praksi težje. Ena in druga stran težko zmoreta dovolj moči za potrpežljivost, razumevanje in strpnost. Na žalost se je treba tudi tega preprosto naučiti. Z lastno disciplino jo lahko dosežemo in ko jo imamo, je neprecenljive vrednosti za oblikovanje humanih odnosov.

Tu pa je tudi že odgovor na vprašanje, kaj moramo storiti učitelji in učenci, ko nastopijo vzgojni problemi. Učitelji vidimo pri mladih predvsem slabe strani in smo premalo tolerantni do njihovih mladostnih napak. Kar nekako nočemo razumeti, da se večina mladih, ko se prebijejo skozi mladostniška leta, le umiri in sprejme pobude in navade odraslih. In mladi so zopet tisti, ki so prepričani, da je svet odraslih svet zastarelih in neuporabnih pogledov. Premalo upoštevajo, da ta svet in to življenje v njem gradimo na izkušnjah preteklih generacij.

Podrobnejši pogled na današnjo mladino pa pokaže tudi nekatere značilnosti, ki so lastne sedanji generaciji mladih. V primerjavi s prejšnjimi, so danes mladi mnogo bolj sproščeni, neposredni, odprti. Najbrž je to rezultat demokratičnega stila življenja in z njim sproščene vzgoje. (Nekateri bi rekli, da gre za manj vzgoje ob vse večji zaposlenosti obeh staršev.) Mladi so tudi danes pripravljene poprijeti za delo ob različnih akcijah, potrebna je le vzpodbuda. Tukaj odrasli pogosto odpovemo. Starejši lahko mladim pomagamo predvsem z nasveti, nadalje pa je potrebna stalna spodbuda. Pogosto samo kritiziramo in ugotavljamo, da so mladi aktivni le, če gre za zabavo.

In kaj ni dobro pri mladih? Premalo so vztrajni in zavzeti! Današnja mladina prehitro klone in delo opusti. Poleg tega so pri delu vse preveč površni in enostranski. Zelo moti tudi to, da so z rezultati prehitro zadovoljni, ostajajo na površju in premalo mislijo na kvaliteto opravljenega dela. Tudi v pogledih in stališčih manjkata globina in širina.

Kakšno prihodnost lahko pričakujemo sedanji srednješolci? Črnogledi obupavajo in obtožujejo, da so dosedanje generacije nagrmadile kup problemov sedanjim in bodočim rodovom: nezaposlenost, pomanjkanje stanovanj, nestabilen življenjski standard. Bo že držalo, da smo v preteklih desetletjih preveč mislili na standard posameznika in premalo na naše skupne dobrine in potrebe. Zmerni optimisti pa ugotavljajo, da smo napake ugotovili še v pravem času in da jih bomo morali odpravljati vsi v družbi — tudi mladi. Ob tem bi nam zelo prav prišle že omenjene lastnosti: zavzetost, vztrajnost, kvaliteta pri delu.

Če bodo mladi kljub temu ostali vihravi, zaletavi — nič hudega, saj mladost brez teh in podobnih oznak sploh ne bi bila več mladost!

Ivan prof. Mirt, pedagog

SEZNAM DELAVCEV, ZAPOSLENIH V VZGOJI IN IZOBRAŽEVANJU, KI V LETOŠNJEM LETU ODHAJAJO V POKOJ ALI ZAKLJUČUJEJO VZGOJNOIZOBRAŽEVALNO DELO NA ŠOLAH V KRŠKI OBČINI

1. GOLOUH Silva — predmetna učiteljica slovenskega jezika
2. HABICHT Meta — predmetna učiteljica zemljepisa in zgodovine

SEZNAM DELAVCEV, KI SE V LETOŠNJEM LETU VKLJUČUJEJO PRVIČ V VZGOJNOIZOBRAŽEVALNO DELO NA ŠOLAH IN V VRTCIH V OBČINI KRŠKO

1. BANIČ Mojca — vzgojiteljica
2. BREŽNJAK Martina — strokovna učiteljica harmonike
3. GRILC Marjana — razredna učiteljica
4. KUKOVIČIČ Marjetka — psihologinja
5. MACUR Aleksandra — predmetna učiteljica telesne vzgoje
6. MILAR Liljana — učiteljica likovnega pouka in zgodovine
7. ROMIH Andrej — profesor telesne vzgoje
8. ŠMERC Antonija — predmetna učiteljica telesne vzgoje
9. ŠUŠTERŠIČ Natalija — učiteljica razrednega pouka
10. MASLOVIČ Vesna — učiteljica zgodovine in zemljepisa
11. TOMAŽIN Slavica — predmetna učiteljica telesne vzgoje
12. TIČAR Ana — razredna učiteljica
13. UREK Ana — razredna učiteljica

SEZNAM DELAVCEV JUBILANTOV, ZAPOSLENIH NA PODROČJU VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA V OBČINI KRŠKO

20 LET DELA NA PODROČJU VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA

1. BOŽIČ Kristina — specialni pedagog
2. BRINOVEC Marija — razredna učiteljica
3. CEGLAR Janez — profesor glasbene vzgoje
4. ČERNELIČ Kristina — čistilka
5. FERLIN Vida — kuharica

6. MIRT Ivan — profesor pedagogike
7. MOŠKON Pavlica — razredna učiteljica
8. SEDAJ Marija — strokovna učiteljica
9. ŠUKIČ Milica — strokovna učiteljica
10. UREK Polona — predmetna učiteljica

30 LET DELA NA PODROČJU VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA

1. MAKSL Ivanka — učiteljica razrednega pouka
2. OSTROVRŠNIK Eva — učiteljica gospodinjanskega pouka
3. POŽUN Marjana — predmetna učiteljica klavirja in nauka o glasbi
4. RAKAR Franc — predmetni učitelj fizike — matematike
5. PLESTENJAK Janez — profesor slovenskega jezika
6. ŠEPEC Stana — učiteljica razrednega pouka

Pa še to:

Preko petdeset grafik Jožeta Marinča bo razstavljenih na ogled udeležencem srečanja delavcev v vzgoji in izobraževanju, ki bo 28. septembra v osnovni šoli XIV. divizije Senovo. Obe razstavi si lahko seveda ogledajo vsi zainteresirani.
Vabljeni!

ODŠLI SO OD NAS...

LEO KOMAN

Konec avgusta nas je zapustil tovariš Leo Koman, učitelj, ravnatelj in pedagoški svetovalec.

Leo Koman se je rodil 1907 v Ljubljani kot sin delavskih staršev. Po končanem šolanju in odsluženem vojaškem roku v šoli za rezervne oficirje je dobil prvo službo kot učitelj pripravnik na odročni šoli na Raki. Tedanji oblasti ni ostalo prikrito, da se je tudi Koman med študijem na ljubljanskem učiteljskišču navzel naprednih idej sošolcev Žige Kimovca in Edvarda Kardelja. Druga svetovna vojna ga je zatekla na šoli na Mirni pri Trebnjem. Italijani so Komana 1942 odpeljali v Treviso in Gonars. Po razsulu italijanske vojske je prišel v Ljubljano.

Takoj leta 1945 je nastopil službo v Leskovcu.

Veliko pozornost je vedno posvečal mladini in pionirjem. Trideset let je bil šolski upravitelj, zadnjih pet let pred upokojitvijo leta 1971 pa pedagoški svetovalec.

Letošnja številka Našega glasa ob Dnevu prosvetnih delavcev je opremljena s fotografijami dveh pedagogov — likovnikov iz krške občine, ki sta letos imela samostojni razstavi svojih del.

Akademski slikar Jože Marinč je razstavljal v Galeriji Krško med 6. in 21. junijem, prav tam pa bodo javnosti na ogled plastike in plakete akademske kiparke Vladimire Stoviček in sicer med 27. septembrom in 14. oktobrom.

Otvoritev razstave akademske kiparke Vladimire Stoviček bo 27. septembra ob 18. uri.

Tov. ALOJZ PIHLER, rojen 11. 5. 1914 v Ptujju, je končal učiteljsiše v Mariboru. Kot učitelj je služboval v Slovenskih goricah, Bistrici ob Sotli in Globokem.

V Brežicah je bil načelnik prosvete in ustanovitelj radia Brežice.

Od leta 1964 do 1978 je bil ravnatelj Osnovne šole Koprivnica pri Brestanici.

Zelo se je vključeval v kulturno življenje kraja. Bil je igralec, režiser in pevovodja.

Veliko časa in truda je vložil v delo pri gradnji nove šole.

Leta 1978 se je upokojil in posvetil kmetovanju. Po krajši boleznii je umrl 30. 1. 1985. Kot prizadevnega delavca, ga bomo ohranili v lepem spominu.

V aprilu nas je zapustila tov. Rozalija Medved, upokojena predmetna učiteljica biologije-kemije, ki je vrsto let poučevala tudi v Krškem. Vsa svoja službena leta se je predano razdajala mladim, jih vzgajala in poučevala. Bogate izkušnje in znanja je prenašala tudi na mlajše stanovske tovariše in tovarišice in jih kot pomočnica ravnatelja v zadnjih letih službovanja pedagoško usmerjala.

Zaradi njene predanosti pedagoškemu poklicu in uspešnosti pri delu so jo učenci in sodelavci ohranili v najlepšem spominu!

Januarja 1985 je umrla tudi tov. Julijana Lenart, ki je kot mlada učiteljica začela poučevati na Vidmu 1937 leta. Svoje življenje je posvetila mladim in vestno opravljala svoj učiteljski poklic vse do upokojitve. Več let je bila upraviteljica OŠ Videm - Krško, hkrati pa tudi aktivna družbena delavka v kraju.

Učenci, sodelavci in krajani se jo s hvaležnostjo spominjajo.

Handwritten notes and signatures at the bottom of the page, including the number 48424 and other illegible markings.